

4.4.3. Jednotlivec a sporenie

Budú teda *príjmy jednotlivca zo zisku podniku zdaňované*, ak v skutočnosti nebude akcionárom a „zisk“ podniku nebude dividendou z vlastníctva akcií?

Po prvé, jednotlivce bude zapojený pracovne nielen do jedného kolektívu a jeho príjmy mu môžu prichádzať z množiny jeho pracovných aktivít z rôznych organizácií, kde bude zapojený do ich činností. V tomto ohľade bude potrebné zachovať proporcie *príslušnosti jednotlivca* ku nejakému spoločenskému systému, teda k štátu, ktorého je občanom, regiónu, ktorého je obyvateľom, ku lokalite, či komunitě, v ktorej skutočne žije a býva.

Pretože práca bude zdieľaná a môže to znamenať, že príjmy jednotlivca budú prichádzať nielen z jedného štátu, ale z rôznych úrovní, či už z iného štátu, z iného regiónu, bude nutná lokalizácia, kde vlastne má jednotlivec „domov“, domácnosť.

Pretože jednotlivec vždy tam kde žije, tam vytvára i svoju **domácnosť**, z ktorej odchádzajú výdavky domácností. Určitá daň z príjmu jednotlivca, resp. daň spotrebná, z ktorej sa budú na lokálnej, regionálnej i štátnej úrovni prerozdeľovať finančné prostriedky na základné spoločenské funkcie, by mala byť zachovaná, ale jej výška a periodicita by mala byť v rozhodovacej právomoci priamej demokracie na úrovni obce, kraja, štátu. Predpokladajme teda, že nejaká daň zostane a to v právomoci samotných občanov, zdaňovanie bude vyvážené a nebude podliehať ani extrémom *sociálneho štátu za kapitalizmu*, ako boli charakterizované dane škandinávskych krajín, ani extrému *neoliberálneho modelu minimálnych odvodov* ako to na sociálnom experimente skúšajú súčasné neoliberálne vlády v postkomunistických krajinách, devastujúc tak vlastné obyvateľstvo.

Pri uplatnení sociálneho statusu jednotlivca ako spoluvlastníka v kolektívnom vlastníctve zamestnaneckých samospráv, pri sústave verejného financovania bez nutnosti súkromného investovania a teda bez existencie kapitálových trhov a za podmienky vzájomne výhodného obchodovania sa teda jednotlivec nebude musieť spoliehať na súkromné úspory s cieľom získať investičný kapitál, nie je potrebný mechanizmus vyvinutý v kapitalizme na podporu súkromného sporenia. „Ekonomika môže fungovať bez akýchkoľvek súkromných úspor⁽⁹⁶⁾“, píše Schweickart a dobre zdôvodňuje, že pri ekonomickom rozvoji sa súkromné úspory nevyžadujú za účelom ekonomického rastu spojeného s vyplácaním „zaslúženého zisku“ investora, lebo veď sporiť v kapitalizme znamenalo odložiť spotrebu a tento odklad bol odmeňovaný bankovým úrokom, avšak ako hovorili makroekonómovia, sporenie v kapitalizme môže ekonomiku aj brzdiť.

Ešte sa opriem o D.Schweickarta. V časti *Socialistické sporenie a úverové asociácie* uvádza, že v *ekonomickej demokracii* v princípe neexistujú úroky z úspor. „Pridržiavajúc sa základných hodnôt spoločenskej solidarity, v tomto prípade medzigeneračnej, systém sociálneho zabezpečenia financovaného z verejných zdrojov bude zabezpečovať všetkých dôchodcov solídny príjmom. Ľudia budú môcť sporiť, ale nemusia. V nijakom prípade však nedostanú viac, ako vložili.“ **Veď nebude existovať finančný trh!**“

A v súvislosti s rozvojom produktivity nebude potrebné obávať sa, že na „dôchodcov nebude mať kto v budúcnosti pracovať“.

Po prvé preto, že ak bude vlastníctvo opäť celospoločenské, alebo časť vlastníctva bude kolektívne, hospodárske výsledky dosiahnuté práve produktivitou práce budú rozdeľované zásadou medzigeneračnej solidarity a žiadne zisky nebudú patriť úzkému okruhu súkromných vlastníkov.

Navyše, produktivita pracovníkov disponujúcich vedomosťami predsa znamená, že človek môže produkovať vedomosti do ľubovoľne vysokého veku, pokiaľ si udrží duševné zdravie a dokáže pracovať s novými informačnými technológiami.

Dôvodov na sporenie je však vždy dosť, z vlastných životných skúseností a i z psychológie vieme, že uspokojenie jednej potreby na jednej úrovni vyvoláva chuť uspokojovať ďalšiu potrebu na rovnakej či vyššej úrovni, takže sporenie je prirodzeným ľudským spôsobom prípravy sa na nové a nové uspokojovanie svojich potrieb.

Tu sa chcem zmieniť, prečo v *ekonomickej demokracii* nebudú súkromné úspory používané na verejné investovanie. Nielen pre príčiny, ktoré definoval Schweickart pri objasňovaní, ako sú zámerne zneužívané súkromné úspory vo forme investovania v kapitalistickej výrobe, ale i pre fakt, že už nefungujú východiská, za akých neoklasická ekonómia definovala racionálne používanie celoživotných príjmov pracujúcich dokonca aj na financovanie spotrebných nárokov v aktívnom a dôchodkovom veku. Tieto sformuloval americký ekonóm **Irving Fisher** vo svojom modeli rovnováhy, kde uviedol dokonalú hospodársku súťaž ako nevyhnutnú podmienku a dokonalé informácie pre klientov o investičných možnostiach na kapitálovom trhu ako druhú podmienku a obe podmienky sú minimálne ostatnou krízou znemožnené, i keď aj predtým už fungovali nedokonale, veď nedostatočné informácie súkromných akciových spoločností o budúcej solventnosti svojich klientov boli aj jednou z príčin štartu finančnej krízy v 2008. V prípade krízových a existenčných problémov na finančnom trhu teda tento model nefunguje.

Tak prečo sporiť aj v systéme po kapitalizme? Povedzme preto, aby sme si z rôznych príjmov dokázali sporením nahromadiť finančné prostriedky na neobvyklé dovolenky, na uhradenie dlhého pobytu počas oddychu a využitie množstva voľného času, ktoré jednotlivcovi poskytnú rôzne príjmy, prípadne na spotrebu domácnosti spojenú s čoraz vyšším stupňom automatizácie domácností? Alebo k dosiahnutiu celoživotného rozvoja v osobnom vzdelávaní, vyžití v kultúre, športe, v spoločenských aktivitách, ktoré nebudú spojené s hospodárskym výsledkom?

odkazy

(96)D. Schweickart – *Ekon.demokracia- po kapitalizme, časť Socialistické sporenie a úverové asociácie*